

สหกรณ์ขยะในโรงเรียน

องค์การบริหารส่วนตำบลหาดส้มแป้น จังหวัดระนอง

ชุมชนหาดส้มแป้นเป็นชุมชนที่มีบ้านเรือนตั้งอยู่ริมถนน ประชาชนทิ้งขยะข้างถนน ซึ่งไม่เป็นที่ ต่อมาทางองค์การบริหารส่วนตำบลหาดส้มแป้นได้จัดภาชนะเพื่อใส่ขยะวางไว้เป็นจุดสามารถแก้ไขปัญหามายาวระดับหนึ่ง แต่ปริมาณขยะในพื้นที่ตำบลหาดส้มแป้นนับวันจะเพิ่มปริมาณมากขึ้น โดยเฉพาะถุงพลาสติก กระป๋อง ขวด อบต.หาดส้มแป้นเล็งเห็นว่าหากประชาชนช่วยกันเก็บรวบรวมขยะแล้วอบต.รับซื้อขยะจากประชาชนก็จะช่วยแบ่งเบาการเก็บกวาดขยะของอบต.ได้มาก

วิถีใหม่

ปี 2545 อบต.หาดส้มแป้นจึงจัดโครงการธนาคารขยะ เพื่อสร้างจิตสำนึกให้เกิดความรับผิดชอบในการกำจัดขยะ โดยเริ่มต้นที่นักเรียน แต่เนื่องจากเป็นโครงการใหม่จึงได้จัดในลักษณะโครงการนำร่อง โดยอบต.สนับสนุนให้โรงเรียนวัดหาดส้มแป้นดำเนินงานโครงการก่อนแล้วจึงขยายต่อไปในชุมชน โดยดำเนินงานในรูปแบบสหกรณ์ เรียกว่า “สหกรณ์ขยะในโรงเรียน”

ข้อมูลพื้นฐาน

อำเภอ: เมืองระนอง

จังหวัด: ระนอง

ประชากร: 2,974 คน

พื้นที่: 78.8 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :
องค์การบริหารส่วนตำบล

การเลือกตั้ง : ทางอ้อม

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

1. แต่งตั้งคณะกรรมการสหกรณ์ขยะในโรงเรียน โดยมีผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้กำกับดูแล มีครู 3 คน เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติงาน และ อบต.ทำหน้าที่สนับสนุนงบประมาณ
2. จัดหาที่ทำการสหกรณ์ขยะและรับซื้อขยะทุกวันจันทร์-พฤหัสบดี โดยใช้สถานที่ห้องเก็บเครื่องมือทางการเกษตรหลังอาคารเรียนเป็นที่รับซื้อและเก็บขยะ โดยมีเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นนักเรียน 1 คนประจำในแต่ละห้องรวบรวมขยะมาขาย สหกรณ์ขยะจะทำการคัดแยกขยะที่ขายได้ไว้ขาย ซึ่งผู้รับซื้อของเก่ามารับซื้อทุกวันศุกร์ ส่วนขยะที่ขายไม่ได้นำไปกำจัดโดยเข้าเตาเผาโรงเรียน สำหรับขยะเปียกจะส่งทำปุ๋ยชีวภาพในโรงเรียน
3. ให้บริการเบิกเงินจากสหกรณ์ขยะ โดยนักเรียนที่ประจำในแต่ละห้องเรียนจะทำการเบิกค่าขยะที่ขายได้ เพื่อไปแบ่งจ่ายให้นักเรียนในห้องที่ช่วยรวบรวมขยะมาขาย โดยส่วนหนึ่งจะนำเข้าสหกรณ์ขยะโรงเรียนเพื่อเป็นค่าบำรุง
4. กำหนดราคาขยะที่สหกรณ์ขยะโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย

- หมวดกระดาด	หนังสือพิมพ์ เศษกระดาด	กิโลกรัมละ 0.50 บาท
	กระดาดสัง	กิโลกรัมละ 2.50 บาท
- หมวดแก้ว	ขวดเบียร์ ขวดเหล้า ขวดน้ำปลา	กิโลกรัมละ 0.20 บาท
- หมวดพลาสติก	ขวดน้ำดื่ม ขวดน้ำดื่ม ขวดน้ำมัน	กิโลกรัมละ 3 บาท
- หมวดโลหะ/อลูมิเนียม	กระป๋องเบียร์ กระป๋องน้ำอัดลม	กิโลกรัมละ 25 บาท
5. ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของสหกรณ์ขยะในโรงเรียน โดยการประชาสัมพันธ์ในโรงเรียนตอนเช้าหลังเคารพธงชาติ การประชาสัมพันธ์ในห้องประชุมนักเรียนประจำสัปดาห์ การติดป้ายประกาศในโรงเรียนและชุมชน

การระดมทรัพยากร

ค่าใช้จ่าย/การลงทุน	งบประมาณ ปี 2546 ของ อบต.หาดส้มแป้น จำนวน 61,600 บาท
	1. รายจ่ายลงทุน 1.1 เตาเผาขยะ เป็นเงิน 9,000 บาท 1.2 คอกเหล็กเก็บขยะ เป็นเงิน 2,000 บาท 1.3 อาคารเก็บวัสดุอุปกรณ์ เป็นเงิน 50,000 บาท 2. รายจ่ายดำเนินการ อื่น ๆ (ค่าจ้าง) เป็นเงิน 600 บาท
อุปกรณ์/เครื่องมือ	1. คราดเหล็ก จำนวน 5 อัน 2. ไม้กวาดก้านมะพร้าว จำนวน 5 อัน 3. บังกี จำนวน 5 อัน 4. ที่ตักขยะ จำนวน 3 อัน 5. ถังดำ จำนวน 10 กิโลกรัม 6. รถเข็น 2 ล้อ จำนวน 1 คัน
บุคลากร	1. ฝ่ายปฏิบัติการ ทำหน้าที่คัดแยกขยะ จำนวน 3 คน ทำงานวันจันทร์ถึงวันพฤหัสบดี 2. ฝ่ายการเงิน/บัญชี ทำหน้าที่รับจ่ายเงิน/ทำบัญชีรับ-จ่าย จำนวน 2 คน ทำงานวันจันทร์ถึงวันศุกร์ 3. ฝ่ายบริหาร/จัดการ ทำหน้าที่ควบคุม/ดูแลการดำเนินงาน จำนวน 2 คน ทำงานวันจันทร์ถึงวันศุกร์

ขั้นตอนในการดำเนินการ

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
เมษายน 2545	ตัวแทนครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการสหกรณ์ขยะ ณ จังหวัดระนอง จัดโดยกระทรวงสาธารณสุข	ครูผู้เข้ารับการอบรม
กรกฎาคม 2545	อบต.ริเริ่มโครงการธนาคารขยะ โดยจัดทำเป็นโครงการนำร่อง มีการประสานงานให้โรงเรียนวัดหาดส้มแป้นเป็นผู้ดำเนินโครงการสหกรณ์ขยะในโรงเรียน	อบต.หาดส้มแป้น
12 พฤษภาคม 2546	ผู้บริหารโรงเรียนจัดประชุมคณะครูเพื่อชี้แจงการดำเนินงานโครงการ พร้อมทั้งได้มอบหมายให้ครู 3 คนรับผิดชอบโครงการ	ผู้บริหารโรงเรียน
พฤษภาคม 2546	ครูผู้รับผิดชอบโครงการได้วางแผนปฏิบัติงาน	ครูผู้รับผิดชอบโครงการ
พฤษภาคม 2546	จัดประชุมนักเรียนเพื่อประชาสัมพันธ์โครงการ	ครูผู้รับผิดชอบโครงการ
17 พฤษภาคม 2546	แต่งตั้งคณะทำงาน โดยมีผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้กำกับดูแล มีครู 3 คนเป็นผู้รับผิดชอบโครงการ นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติงาน และ อบต.ทำหน้าที่สนับสนุนงบประมาณ	ครูผู้รับผิดชอบโครงการ
19 พฤษภาคม 2546	เริ่มประชาสัมพันธ์ในโรงเรียน โดยประชาสัมพันธ์ตอนเช้า หลังเคารพธงชาติ การประชาสัมพันธ์ในห้องประชุมนักเรียน ประจำสัปดาห์ การติดป้ายประกาศในโรงเรียนและชุมชน	
19 พฤษภาคม 2546	เริ่มดำเนินการรับซื้อขยะตามโครงการสหกรณ์ขยะในโรงเรียน	ครูผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 3 คน และนักเรียน จำนวน 3 คน
มิถุนายน 2546	อบต.สนับสนุนเงินงบประมาณเพื่อจัดทำเตาเผาขยะ	อบต.หาดส้มแป้น

หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

-- หน่วยงาน/องค์กร --

-- บทบาทความร่วมมือ --

ผู้บริหารโรงเรียน/ครู
กลุ่มแม่บ้าน/
กลุ่มอาสาสมัครสา-ธารณ
สุขในหมู่บ้าน/ผู้ปกครอง
นักเรียน

ดำเนินงานโครงการให้บรรลัวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
ให้การสนับสนุนนักเรียนนำขยะมาขายให้โรงเรียน

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ

1. ในช่วงก่อนปี 2545 บริเวณตำบลหาดส้มแป้นมีการทิ้งขยะริมถนน ประชาชนทิ้งขยะไม่เป็นที่

หลังการดำเนินการ

1. ประชาชนในตำบลหาดส้มแป้นให้ความสนใจในการกำจัดขยะในครัวเรือนและนำขยะที่ขายได้มาขายให้สหกรณ์ขยะมากยิ่งขึ้น ทำให้ขยะที่เคยถูกทิ้งริมถนนหมดไป
2. ตั้งแต่พฤษภาคม – กันยายน 2546 มีนักเรียนจำนวน 6 ห้องเรียน ห้องเรียนละประมาณ 20-40 คน นำขยะมาขายให้กับสหกรณ์ขยะในโรงเรียนมีรายได้จากการนำขยะมาขาย 40-50 บาทต่อสัปดาห์ ต่อห้องเรียน และมีครูจำนวน 16 คน นำขยะ เช่น กระดาษ มาขายให้กับสหกรณ์ขยะแล้วนำเงินที่ได้ไปจัดซื้ออุปกรณ์ เช่น ไม้กวาด สำหรับใช้สอยในแต่ละห้องเรียน โดยปริมาณขยะที่เก็บได้ประมาณ 400-500 กิโลกรัมต่อสัปดาห์ คิดเป็นจำนวนเงินประมาณ 100-200 บาทต่อสัปดาห์

อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
1. ไม่มีอาคารสถานที่ดำเนินงานเป็นเอกเทศ (ใช้ห้องเก็บเครื่องมือทางการเกษตร)	1. ทางโรงเรียนกำลังสร้างอาคารดำเนินงานเป็นการเฉพาะ คาดว่าจะแล้วเสร็จในปีการศึกษา 2547
2. ประชาชนในชุมชนและผู้ปกครองนักเรียนให้ความสนใจและนำขยะมาขายน้อย	2. ประชาสัมพันธ์โครงการให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง พร้อมทั้งชักชวนให้เก็บรวบรวมขยะเพื่อนำมาขายและให้นักเรียนบอกผู้ปกครองและญาติพี่น้องให้ทราบเกี่ยวกับโครงการและให้การสนับสนุนโครงการ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. ความร่วมมือของคณะผู้บริหารอบต.ที่ประสงค์ให้เป็นโครงการนำร่อง หากสัมฤทธิ์ผลก็จะได้นำมาดำเนินโครงการในชุมชนต่อไป
2. ศักยภาพของผู้บริหารโรงเรียน ความเอาใจจริงเอาใจของครูผู้รับผิดชอบโครงการรวมทั้งครูและนักเรียนที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ขยะโรงเรียน นอกจากนี้ยังได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียน

ความยั่งยืน

ความยั่งยืนของโครงการนี้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไข 2 ประการ ดังนี้

1. ความเอาใจจริงเอาใจของผู้บริหารโรงเรียนและผู้รับผิดชอบโครงการ ครูและนักเรียนของโรงเรียนที่สนับสนุนโครงการ
2. ความมุ่งมั่นขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ให้การสนับสนุนการดำเนินงานโครงการให้มั่นคงเพื่อจะขยายผลการดำเนินงานสู่ชุมชนต่อไป

บทเรียนที่ได้รับ

การดำเนินงานโครงการในชุมชนเพื่อให้สัมฤทธิ์ผลต้องใช้ความอดทน ความมุ่งมั่นและความตั้งใจจริงของผู้บริหารงานโครงการ ผู้ปฏิบัติงานโครงการ และการให้ความสนับสนุนโครงการจากบุคคลทุกฝ่าย

ความเป็นไปได้ในการถ่ายทอดประสบการณ์

การนำโครงการนี้ไปประยุกต์ใช้เพื่อให้บังเกิดผลดีแก่โรงเรียนหรือชุมชนนั้น ประการแรกผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้นำชุมชนมีศักยภาพด้านการบริหาร ประการที่สองผู้ที่ปฏิบัติงานโครงการมีความรับผิดชอบและมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานให้บังเกิดผลสำเร็จ และ ประการที่สามการให้การสนับสนุนโครงการจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล : นางสาวรีย์ ครุอำโพธิ์
ตำแหน่ง : ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลหาดส้มแป้น
ที่อยู่ : หมู่ที่ 1 ตำบลหาดส้มแป้น อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง
โทรศัพท์ : (077) 812-059
โทรสาร : (077) 812-059

ชื่อ-นามสกุล : นายวีระพงษ์ มาหาโพธิ์
ตำแหน่ง : ผู้อำนวยการสถานศึกษา
หน่วยงาน : โรงเรียนวัดหาดส้มแป้น
ที่อยู่ : โรงเรียนวัดหาดส้มแป้น ตำบลหาดส้มแป้น อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง
โทรศัพท์ : (077) 821-170

ชื่อ-นามสกุล : นางสาววิมลทิณี รักชู
ตำแหน่ง : ผู้รับผิดชอบโครงการ
หน่วยงาน : โรงเรียนวัดหาดส้มแป้น

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการริเริ่มวิถีใหม่ : พ.ศ. 2545

ประเภทของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	องค์การบริหารส่วนตำบล
สถานที่ตั้ง	63/2 หมู่ 3 ตำบลหาดส้มแป้น อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง 35000
ขนาดพื้นที่	76.8 ตารางกิโลเมตร
งบประมาณรายจ่าย	3,706,447.68 บาท (ปีงบประมาณ 2545)
งบประมาณรายได้	4,940,976.75 บาท (ปีงบประมาณ 2545)
จำนวนพนักงานและลูกจ้าง	9 คน 3 คน พนักงานท้องถิ่น 2 คน ลูกจ้างประจำ 4 คน ลูกจ้างชั่วคราว
จำนวนประชากร	2,974 คน
จำนวนครัวเรือน	942 ครัวเรือน
ประชากรแฝง	2,000 คน
รายได้เฉลี่ยประชากร	26,666 บาท
ลักษณะของเมืองและ วิถีชีวิตประชาคม	เป็นชุมชนดั้งเดิม ในอดีตเป็นแหล่งแร่ดีบุกและแร่อื่น ๆ จำนวนมาก ห่างจากตัวเมืองระนองประมาณ 7 กิโลเมตร มีทรัพยากรป่าไม้ที่สมบูรณ์ เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญของจังหวัดระนอง เป็นแหล่งน้ำดิบในการผลิตน้ำประปาส่วนภูมิภาคที่ใช้หล่อเลี้ยงตัวเมืองระนอง มีโครงการก่อสร้างเขื่อนเก็บน้ำขนาดกลางงบประมาณ 500 ล้านบาท มีไม้กวาดดอกหญ้าเป็นสินค้าหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล มีสถานที่ท่องเที่ยว เช่น ระนองแคน่อน หาดหินงาม ปลาพลวงหน้าวัดหาดส้มแป้น ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ยางพารา ปาล์มผลไม้ต่าง ๆ รองลงมา คือ รับจ้างทำเหมืองแร่ มีบริษัทเหมืองแร่ในพื้นที่ 8 บริษัท ผลิตแร่ดินขาวดีบุก เป็นต้น